МЕРЕЖА ШТУЧНИХ ЗАПОВІДНИХ ПАРКІВ БАСЕЙНУ ДНІСТРА У ТРАНСРЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ

С. Ю. Попович, доктор біологічних наук, професор,
професор кафедри ландшафтно́ї архітектури та фітодизайну,
А. С. Власенко, кандидат біологічних наук,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: s_porovych@nubip.edu.ua

Описано формування мережі штучних заповідних парків у басейні Дністра, яке відбувалося упродовж трьох етапів: 1) XVII ст. – 1917 р.; 2) 1918–1990 рр.; 3) 1991 р. – донині. Інтенсивний її розвиток спостерігався у XVIII (близько 20 об'єктів) та XIX (близько 30 об'єктів) ст. Минуле XX ст. вирізнялося масовим заповіданням та уточненням заповідного статусу для раніше створених парків, зокрема під їхнього заповідання припав на 1960–1980-ті рр. Сучасну мережу штучних заповідних парків представлено 128 об'єктами, з яких сім ботсадів, 18 дендропарків, 100 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва і три зоопарки. Вони разом займають 3315,0 га. Найвищу категоріальну (чотири категорії) та об'єктну (відповідно 57 і 23 парки) репрезентативність мають Львівська та Хмельницька області. Рівень категоріальної, об'єктної та адміністративно-територіальної репрезентативності, а також кількісний і якісний видовий склад локальних заповідних дендроекосозоофлор природно-географічних регіонів басейну Дністра відображає ступінь розвитку басейнової мережі штучних заповідних парків. За цими показниками найоптимальніше сформовано мережі штучних заповідних парків у зоні широколистяних лісів та Лісостепу України.

Ключові слова: історія заповідного паркобудівництва, штучні заповідні об'єкти, природно-географічні регіони.

Актуальність та аналіз останніх досліджень. Необхідність формування мережі природно-заповідного фонду України та загалом екомережі визначено як основами розвитку різних, насамперед природничих і природоохоронних, наук, так і багатьма державними директивними документами. Багато вчених вважають еко-

мережу, територіальну основу якої формує природно-заповідний фонд, запорукою екотопічної стабілізації природних ландшафтів. Тому в умовах глобального потепління клімату актуальною проблемою є стабілізація екоситуації, передусім у лісовому біомі. Для її вирішення зазвичай важливим є застосування басейнового

підходу, оскільки фактично у басейнах великих річок досі ще збереглися досить значні осередки біорізноманіття, в основному це лісові масиви природного і штучного походження.

Аналізу стану мереж природно-заповідного фонду різних рівнів територіальної організації присвячено багато наукових джерел. Однак більшість із них стосується територій та об'єктів загальнодержавного значення і адміністративних регіонів. Ми докладно проаналізували мережі природно-заповідного фонду, у тому числі штучних заповідних парків (далі – ШЗП), чотирьох природно-географічних регіонів рівнинної частини України: Лісостепу, Степу, Полісся та зони широколистяних лісів (Popovych & Vasylenko, 2009; Popovych, 2012; Popovych, 2016; Popovych, 2018; Popovych et al., 2018). Аналіз мережі ШЗП Українських Карпат здійснила Н. В. Михайлович (Mykhailovych, 2014). У науковій літературі меншою мірою проаналізовано мережі природоохоронних територій басейнів великих річок. Тому ми розвинули опис такої мережі за басейновим принципом для середньої частини Десни (Stetsenko & Popovych, 1995) і загалом для Дніпра (Popovych, 2003). Через це виникла потреба проаналізувати мережу ШЗП басейну Дністра як унікальної геоекосистеми України та Молдови.

Для молдовської сторони басейну Дністра характерні всі категорії ШЗП, які означено в Україні. Серед них найвизначнішими є ботанічний сад (далі – БС), дендрологічний парк (далі – ДП) і зоологічний парк (далі – ЗП) у м. Кишинів, Придністровський БС у м. Тирасполь, ДП у м. Бендери, а також багато пам'яток садово-паркового мистецтва, серед яких близько 10 (Вілла

Миндик, Парк імені Горького у м. Бендери, Парк у м. Бельці, Парк «Штефан чел Маре», Садиба Карабета Баліоза, Цауль та інші) визначних і старовинних (Leontiak & Osypov, 2012).

Мета дослідження. Метою нашого аналізу було з'ясувати кількісні та якісні показники мережі ШЗП української частини басейну річки Дністер. Об'єктом досліджень стали БС, ДП, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва (далі – ППСІМ) та ЗП, а предметом досліджень – опис історії їх формування, тобто паркобудівництва, та оцінювання сучасного стану їхньої мережі у трансрегіональному вимірі, а також виявлення категоріальних та зональних особливостей мережі ШЗП в означеному регіоні.

Матеріали і методи дослідження. Для отримання кількісних і якісних показників про мережу ШЗП було використано загальнонаукові методи досліджень, а саме бібліографічний пошук, аналіз, синтез, порівняння та системний підхід. Для виокремлення періодизації формування мережі ШЗП застосовано науково-історичний метод і хронологічний підхід. Натомість для з'ясування сучасного стану мережі ШЗП на ландшафтній карті природно-заповідного фонду України (М 1:750000) окреслили басейн Дністра, у межах якого склали список об'єктів. Їхні площі уточнювали згідно з довідником (Leonenko et al., 2003) та електронними базами даних адміністративних областей. Також використано відомості з інших багатьох довідкових, реєстрових, кадастрових та електронних інформаційних джерел. Аналіз потребував й арифметичного опрацювання показників кількості ШЗП, їхніх площ, а також виведення категоріальних і зональних показників, що досі не публікувалося.

Результати дослідження та їх обговорення. Для з'ясування основних віх паркобудівництва, заповідання найвизначніших охоронних парків і формування їхньої мережі було застосовано схему побудови хронологічних подій, у результаті виокремлено три узагальнені періоди, які наведено нижче.

I період (XVII ст. – 1917 р.). Упродовж *XVII ст.* на Львівщині засновано два нинішні парки з назвою «Парк XVII століття» (обидва мають заповідний статус ППСМ: 1984 р.), а також «Парк курорту Великий Любін» (заповідний статус ППСМ: 1984 р.) і «Замковий парк» (заповідний статус ППСМ: 2011 р.).

Протягом *XVIII ст.* у приватних поміщицьких садибах проектували старовинні парки та сади, зокрема на Львівщині створено дев'ять нинішніх парків із назвою «Парк XVIII століття» (усі мають заповідний статус ППСМ: 1984 р.). На початку століття було закладено «Парк санаторію Роздол» (заповідний статус ППСМ: 1984 р.). Хронологію формування мережі інших парків цього століття викладено нижче: 1720 р. – родина Коритовських заклала Плотичкий парк на Тернопільщині (заповідний статус ППСМ: 1977, 2001 рр.); 1730 р. – розпочато формування Оброшинського парку на Львівщині (заповідний статус ДП: 1983, 1991 рр.); 1731–1744 рр. – створено Вишнівецький парк на Тернопільщині (заповідний статус ППСМ: 1960, 1972 рр.); 1760 р. – на Тернопіллі створено Раївський парк (заповідний статус ППСМ: 1960, 1972 рр.), де у цей час закладено Скала-Подільський парк у Тернопільській області (заповідний статус ППСМ: 1960, 1972 рр.); 1773 р. – створено «Єзуїтський город»

під нинішньою назвою «Парк імені Івана Франка» у м. Львові (заповідний статус ППСМ: 1984 р.); 1780 р. – засновано Антопільський парк на Вінниччині (заповідний статус ППСМ: 1960 р.); 1788 р. – Я. О. Орловський створив Малівецький палацово-парковий ансамбль на Хмельниччині (заповідний статус ППСМ: 1960, 1972 рр.); 1796 р. – на Галичині (Львівщина) організовано перший в Україні ЗП (заповідний статус із 1998 р.). Наприкінці XVIII ст. на основі природних лісових масивів Вінниччини заснували парки «Вікторія» (заповідний статус ППСМ: 1995 р.), «Жван» (заповідний статус ППСМ: 1995 р.) та Михайлівський (заповідний статус ППСМ: 1972, 1996 рр.), а на Хмельниччині – Отроківський (заповідний статус ДП: 2000 р.).

У XIX ст. процес створення та організації територій парків продовжився дещо інтенсивніше. Знову на Львівщині створено 11 нинішніх парків під назвою «Парк XIX століття» (усі мають заповідний статус ППСМ: 1984 р.). Хронологія формування мережі інших парків цього століття така: 1800 р. – заснували Більче-Золотецький парк на Тернопільщині (заповідний статус ППСМ: 1960, 1972 рр.); 1850 р. – заснували парк як основу нинішнього Кардамичівського ППСМ в Одеській області (заповіданий у 1960 р.); 1850–1851 рр. – у м. Львові створено БС (нині Львівського національного університету імені Івана Франка), проектування якого пов'язано з іменем К. Баурера (заповідний статус: 1963, 1972, 1983 рр.); у першій половині цього століття засновано Дербчинський (заповідний статус ППСМ: 1972, 1984 рр.) і Рахнянський (заповідний статус ППСМ:

1972, 1984 pp.) парки на Вінниччині;десь у середині століття на Хмельниччині закладено Михайлівський парк (заповідний статус ППСПМ: 1960, 1972 pp.); 1860-ті pp. – німецький ботанік і паркобудівник Д. Клігер створив Голозубинецький парк на Хмельниччині (заповідний статус ППСПМ: 1960, 1972 pp.), тоді ж закладено Вікнянський парк на Буковині (заповідний статус ППСПМ: 1984 pp.); 1862 р. – на залишках дендрарію Марцеліна Даровська заново заснувала Язловецький парк (заповідний статус ППСПМ: 2015 р.) на Тернопіллі; 1874 р. – створено БС нині Національного лісотехнічного університету України у м. Львові (заповідний статус БС: 1991 р.); 1876 р. (або 1879 р.) – інспектор із міського озеленення А. Рерінг заснував Стрийський парк у м. Львові (заповідний статус ППСПМ: 1960, 1972 pp.); 1886 р. – на основі природного лісового масиву був розбитий Немерчанський парк (заповідний статус ППСПМ: 1960 р.) на Вінниччині; 1894 р. – створили Личаківський парк у м. Львові з участю відомого паркового архітектора А. Рерінга (заповідний статус ППСПМ: 1984 р.). Окрім цього, у другій половині століття на Вінниччині засновано Федорівський парк (заповідний статус ППСПМ: 1972, 1984 pp.), а наприкінці століття створювали Олександрівський парк у Томашпільському районі (заповідний статус ППСПМ: 1969, 1972 pp.), Комаргородський парк (заповідний статус ППСПМ: 1972, 1984 pp., 1996 р.) і «Парк-садибу “Лугове”» (заповідний статус ППСПМ: 1984 р.).

На початку XX ст. активізувалася робота зі створення низки ШЗП. У цьому процесі були такі відомі події: 1905 р. – А. Рерінг заснував парк

«Залізна Вода» на Львівщині (заповідний статус ППСПМ: 1984 р.); 1910 р. – закладено дендрарій, який згодом став основою для створення «Дендропарку імені Бенедикта Дибовського» у м. Львові (заповідний статус ДП: 2010 р.); 1915 р. – створено парк «Пагорб Слави» у м. Львові (заповідний статус ППСПМ: 1984 р.).

На початку II періоду (1918–1990 pp.) у басейні Дністра особливо інтенсивного розвитку мережі ШЗП також не спостерігалось. У довоєнний час створено лише деякі природоохоронні об'єкти: 1925 р. – організовано Кам'янець-Подільський БС Подільського державного аграрно-технічного університету (заповідний статус: 1963, 1972, 1983 pp.); 1931 р. – заснували БС Львівського медичного національного університету імені Данила Галицького (заповідний статус: 1997 р.).

У післявоєнний час розгорталися такі головні природоохоронні події: 1956 р. – створено Гермаківський ДП на Тернопільщині (заповідний статус: 1983 р.); 1960 р. – закладено дендрарій при Бережанському лісництві на Тернопільщині, який згодом перетворено на ДП (заповідний статус: 1996 р.); заповідано 14 ШЗП, переважно ППСПМ; 1963 р. – заповідано БС Львівського національного університету імені Івана Франка та Кам'янець-Подільський БС Подільського державного аграрно-технічного університету; 1967 р. – В. Г. Корчемний у Тернопільській області заснував Хоростківський ДП (заповідний статус: 1972, 1980, 1983 pp.), тоді ж створено Рудківський ДП на Львівщині (заповідний статус: 1985 р.) та ДП «Високогірний» (заповідний статус: 1981, 1983 pp.) в Івано-Франківській області; 1969 р. – організовано шість ШЗП; 1970 р. – оголошено

два ШЗП; 1972 р. – заповідано вісім, а уточнено заповідний статус для 11 ШЗП; 1975 р. – заповідано лише один ППСМ у м. Хмельницький; 1977 р. – створено вісім ШЗП; 1975 р. – заповідано лише один ППСМ; 1980 р. – також заповідано лише один ППСМ «Влекруч-Негай» (найбільший за площею в регіоні) в Одеській області, для ще одного парку уточнено заповідний статус; 1983 р. – заповідано п'ять ДП, з яких три в Івано-Франківській області, уточнено статус для трьох ШЗП; 1984 р. – організовано 50 ШЗП, уточнено статус для чотирьох ШЗП; 1985 р. – заповідано Рудківський ДП на Львівщині та Олександрівський ППСМ у Жмеринському районі Вінницької області; 1988 р. – заповідано один ДП в Івано-Франківській області; 1990 р. – уточнено заповідний статус для чотирьох ППСМ.

У III періоді (1991 р. – донині) у межах дослідженого регіону так само не спостерігалось погравлення щодо розбудови мережі ШЗП. Назвемо основні хронологічні події цього

періоду: 1991 р. – заповідано БС Національного лісотехнічного університету України у м. Львові, прийнято рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26 грудня «Про створення Галицького ботанічного саду лікарських рослин “Поділля” науково-експериментального об'єднання державного медичного інституту», уточнено заповідний статус для Оброшинського ДП на Львівщині; 1993 р. – створено два ШЗП в Одеській та Івано-Франківській областях; 1994 р. – заповідано три ППСМ, з яких два у Хмельницькій області; 1995 р. – заповідано три ППСМ, з яких два у Вінницькій області; 1996 р. – заповідано п'ять ДП та один ППСМ, уточнено заповідний статус двох ППСМ; 1997 р. – заповідано БС Львівського медичного національного університету імені Данила Галицького та Підмихайлівський ЗП в Івано-Франківській області; 1998 р. – заповідано по одному ЗП у м. Кам'янець-Подільський та Львівській області; 2000 р. – у Хмельницькій області

1. Структура сучасної мережі штучних заповідних парків басейну Дністра

Категорії природно-заповідного фонду	Адміністративні області України, кількість/га							Усього
	Вінницька	Івано-Франківська	Львівська	Одеська	Тернопільська	Хмельницька	Чернівецька	
Ботанічні сади	–	–	3	–	2	2	–	7
	–	–	42,7	–	32,9	22,3	–	97,9
Дендрологічні парки	–	4	2	–	7	5	–	18
	–	124,0	64,0	–	89,7	51,7	–	329,4
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	13	3	51	3	12	15	3	100
	483,5	61,2	797,0	1003,0	99,9	420,9	9,7	2875,2
Зоологічні парки	–	1	1	–	–	1	–	3
	–	5,0	5,9	–	–	1,6	–	12,5
Разом	13	8	57	3	21	23	3	128
	483,5	190,2	909,6	1003,0	222,5	496,5	9,7	3315,0

рішенням обласної ради Отроківський ППСПМ реорганізували у ДП; 2001 р. – заповідано та уточнено статус для двох ППСПМ; 2005 р. – Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку заповідної справи на період до 2020 року», проектом якої передбачалося створити Хмельницький БС (закладений у 2003 р.); окрім цього, заповідний статус отримав БС «Червона калина» на Тернопільщині; 2010 р. – заповідано ДП імені Бенедикта Дибовського у м. Львові; 2011 р. – офіційно заповідано старовинний ППСПМ «Замковий парк» на Львівщині; 2015 р. – на Тернопіллі Язловецький парк набув заповідного статусу ППСПМ.

Як видно з табл. 1, кількісний і якісний склад сучасної мережі ШЗП усіх чотирьох категорій природно-заповідного фонду української частини басейну Дністра досі ще репрезентативно не сформовано.

Верхів'я басейну Дністра розташовано у карпатській гірській,

прикарпатській та передкарпатській частинах у цілому гірської країни Українських Карпат. Мережу ШЗП верхів'я басейну представлено чотирма ДП та 22 ППСПМ, які займають загальну площу близько 526 га.

Переважна більшість цих об'єктів розташована поза гірською частиною, що є зрозумілим з огляду на оптимальніші ґрунтово-кліматичні умови для розбивки парків, відпочинку людей та вирощування у них екзотичних теплолюбних видів деревних рослин. Власне у гірській частині верхів'я басейну організовано лише два ШЗП: ДП «Високогірний» та ППСПМ «Арборетум». З усіх ШЗП басейну Дністра ДП «Високогірний» лежить найвище над рівнем моря (близько 1000 м). Нижче у макрорельєфі басейну Дністра розташована частина зони широколистяних лісів України, про мережу всього природно-заповідного фонду якої вже йшлося (Роровуш, 2018). З усіх природно-географічних регіонів, до складу яких входить басейн Дністра, власне в зоні широколистяних лісів

2. Структура мережі штучних заповідних парків природно-географічних регіонів України

Категорії природно-заповідного фонду	Природно-географічні регіони України, кількість/га				Усього
	Степ	Лісостеп	Карпати	Зона широко-листяних лісів	
Ботанічні сади	5	9	2	9	25
	354,0	270,2	102,0	307,9	1034,1
Дендрологічні парки	6	15	6	19	46
	384,0	722,2	199,3	243,5	1549,0
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	95	179	29	105	408
	2189,6	8217,9	208,7	1595,8	12212,0
Зоологічні парки	3	4	-	4	11
	315,0	90,5	-	29,1	434,6
Разом	109	207	37	137	490
	3242,6	9300,8	510,0	2176,3	15229,7

найкраще сформовано мережу ШЗП – це сім БС, 14 ДП, 61 ППСМ і три ЗП, які займають 1290 га. У фізико-географічному просторі продовженням зони широколистяних лісів на схід є Лісостеп України. У його басейнових межах мережу ШЗП представлено в основному Вінницькою областю, у західній частині якої налічується 13 ППСМ. До лісостепової частини басейну Дністра долучено ще по одному ППСМ з Одеської та Хмельницької областей. Загалом площа лісостепових ШЗП становить близько 1432 га. Натомість дуже мізерно виглядає мережа ШЗП басейну Дністра у межах степової зони України. Тут вона у межах Одеської області уособлює лише два ППСМ (Кочубейський і Сергіївський) загальною площею 67 га. Отже, за сукупністю кліматичних, екологічних, рельєфних екоумов басейну Дністра, як і передбачалося, оптимальнішими регіонами для розвитку мережі ШЗП є зона широколистяних лісів і Лісостеп України. У перспективі завдяки потеплінню клімату вона може розширюватися на передкарпатську та прикарпатську місцевості басейну Дністра (табл. 2).

Висновки і перспективи. Формування мережі старовинних ШЗП у басейні Дністра розпочалося у XVII ст., однак бурхливий розвиток припав на XVIII (близько 20 об'єктів) і XIX (майже 30 об'єктів) ст. Минувле XX ст. вирізнялося масовим заповіданням та уточненням заповідного статусу для раніше створених парків. Пік заповідання парків припав на післявоєнний період, особливо на 1960–1980-ті рр. У 1990-х рр. помітно сповільнилися темпи створення та заповідання парків. За перші два десятиріччя XXI ст. у дослідженому регіоні було створено й організовано

природоохоронний режим лише для п'ятьох ШЗП.

Мережа БС басейну Дністра (сім об'єктів) нерівномірно представлена в усіх семи адміністративних областях. Найбільше (три) їх у м. Львові. Мережа ДП удвічі більша за кількістю об'єктів (18), ніж БС. Відповідно вони займають майже у три рази більшу площу (329,4 га). Мережа ППСМ найкраще розгалужена. Нині вона складається зі 100 об'єктів площею 2875,2 га. Мережу ЗП становлять лише три об'єкти. Найвищу категоріальну (усі чотири категорії) та об'єктну (відповідно 57 і 23 ШЗП) репрезентативність мають Львівська та Хмельницька області.

З огляду на зміст представленої тематики та висловлені вище узагальнення, перспективними для басейну Дністра варто вважати два напрями наукових досліджень: 1) проектування формування оптимальної та завершеної мережі ШЗП; 2) докладний структурний аналіз природної та інтродукованої дендрофлори регіону, насамперед наявної мережі ШЗП.

Список літератури

- Leonenko, V. B., Stetsenko, M. P., & Voznyi, Yu. M. (2003). Atlas of objects of the nature reserve fund of Ukraine. Annex to the atlas of objects of the nature reserve fund of Ukraine. Kyiv: Kyiv University, 73; Annex, 142 (in Ukrainian).
- Leontiak, H. P., & Osypov, M. Yu. (2012). Moldavian manor parks XIX – start XX centuries. Scientific Bulletin of NFWU of Ukraine, 22.12, 62–68 (in Ukrainian).
- Mykhailovych, N. V. (2014). The Nature Reserve Fund Network of the Artificial Objects of the Ukrainian Carpathians. Scientific Bulletin of NFWU of Ukraine, 24.6, 95–102 (in Ukrainian).

- Popovych, S. Yu. (2018). Network of the natural reserve fund of the broadleaved forest zone of Ukraine. Floristic and cenotic diversity in recovering, protection and preservation of the plant world. Kyiv: Lira, 225–247 (in Ukrainian).
- Popovych, S. Yu. (2016). Network of the natural reserve fund of the Ukrainian Polissya. Nature Reserves in Ukraine, 22 (1), 42–47 (in Ukrainian).
- Popovych, S. Yu. (2012). Formation and modern state of the network of the Natural Reserve Fund of the Steppe Zone of Ukraine. Nature Reserves in Ukraine, 18 (1–2), 4–11 (in Ukrainian).
- Popovych, S. Yu. (2003). Nature reserve fund of the Dnipro basin: past, present and development prospects. The role of nature-protected areas in maintaining biodiversity: proceedings of Conference devoted to the 80th anniversary of the Kaniv Nature Reserve. Kaniv, 24–26 (in Ukrainian).
- Popovych, S. Yu., & Vasilenko, V. S. (2009). Ecosystem of the Forest-Steppe zone of Ukraine (map-diagram and its legend). Nature Reserves in Ukraine, 15 (1), 1–5 (in Ukrainian).
- Popovych, S. Yu., Vlasenko, A. S., Stepanenko, N. P., Savoskina, A. M., & Miskevych, L. V. (2018). Comparative evaluation of regional protected dendroexosozofloras in the zonal aspects of Ukraine. Floristic and cenotic diversity in recovering, protection and preservation of the plant world. Kyiv: Lira, 289–307 (in Ukrainian).
- Stetsenko, N. F., & Popovych, S. Yu. (1995). About creation of nature reserves in the middle part of the Desna basin. Protected areas and protection of biological diversity. Natural reserves and protection of the biological diversity of the middle course of the Desna: proceedings of Conference (Nerussa), 44–47 (in Ukrainian).

S. Yu. Popovych, A. S. Vlasenos (2019). The network of artificial reserve parks of the Dnister river basin in the trans-regional measurement.

UKRAINIAN JOURNAL OF FOREST AND WOOD SCIENCE, 10(2):64-71.

<http://dx.doi.org/10.31548/forest2019.02.064>.

Within this research we describe the formation of a network of artificial parks in the Dnister basin. This process took place over three stages: 1) XVII century - 1917; 2) 1918-1990; 3) 1991 - until today. An intensive development was observed in the XVIII (about 20 objects) and XIX (about 30 objects) centuries. The twentieth century was marked by the massive conservation and the refinement of the reserve status for previously created parks, in particular, the peak of conservation activity occurred in the 60-80s. The modern network of artificial reserve parks is represented by 128 objects, including 7 botanical gardens, 18 arboretums, 100 parks-monuments of landscape art, and 3 zoos. Together they occupy an area of 3,315.0 ha. Lviv and Khmelnytskyi regions feature the highest categorical (four categories) and object (57 and 23 parks respectively) representativeness. The level of categorical, object and administrative-territorial representativeness, as well as the quantitative and qualitative species composition of localized protected dendroexosozofloras of natural geographical regions of the Dnister basin reflects the degree of development of the basin network of artificial reserve parks. According to these indicators, the networks of artificial reserve parks in the zone of deciduous forests and forest-steppe of Ukraine are optimally formed.

Keywords: history of parkland conservation, artificial reserve objects, natural and geographical regions.

Отримано : 04.02.2019 р.